

**ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ
МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

№ 23(12) 2016

ТОМ 2

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Внесений до переліку наукових фахових видань України,
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт
на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук
(Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 21.11.2013 № 1609)

Заснований в 2011 році

Виходить 4 рази на рік

Херсон, 2016, № 23 (12), том 2

Засновник і видавець:

Херсонський національний технічний університет

Головний редактор	Савіна Галина Григорівна , д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ
Заступник головного редактора	Миколайчук Наталія Сергіївна , д.е.н., професор, декан факультету перепідготовки та підвищення кваліфікації ХНТУ
Відповідальний секретар	Шандова Наталія Вікторівна , к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ

Редакційна колегія:

<i>Савіна Г. Г.</i>	(головний редактор), д.е.н., проф., завідувач кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
<i>Димитрова Віолета Янівна</i>	доцент, доктор, проректор з міжнародної співпраці та зв'язків з громадськістю Варненського економічного університету, завідувач кафедри економіки та управління торгівлею, Болгарія.
<i>Миколайчук Н. С.</i>	(заступник головного редактора), д.е.н., проф., декан факультету перепідготовки та підвищення кваліфікації ХНТУ МОН України.
<i>Коваленко М. А.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів і кредиту ХНТУ МОН України.
<i>Шарко М. В.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки та підприємництва ХНТУ МОН України.
<i>Ушкаренко Ю. В.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри економічної теорії ХНТУ МОН України.
<i>Лопушинський І. П.</i>	д.н. з держупр., проф., професор кафедри державного управління ХНТУ МОН України.
<i>Чурсіна Л. А.</i>	д.т.н., проф., завідувач кафедри товарознавства, стандартизації і сертифікації ХНТУ МОН України.
<i>Сарапіна О. А.</i>	д.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту ХНТУ МОН України.
<i>Софієнко А. В.</i>	к.е.н., доцент, декан факультету економіки ХНТУ МОН України.
<i>Сідельникова Л. П.</i>	к.е.н., проф., завідувач кафедри бюджетної та податкової політики ХНТУ МОН України.
<i>Вольвач І. Ю.</i>	к.е.н., доцент, завідувач кафедри міжнародного маркетингу і менеджменту ХНТУ МОН України.
<i>Шандова Н. В.</i>	(відповідальний секретар), к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.

**Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ, №17449-6199Р**

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради

Херсонського національного технічного університету, протокол №4 від 09.12.2016 р.

Адреса редакції: Україна, 73008, м. Херсон, Бериславське шосе, 24,
Херсонський національний технічний університет,
редакція журналу «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції»
E-mail: sergkmi@mail.ru
Телефон: (0552) 32-69-47

© Херсонський національний технічний університет, 2016

© Редакція журналу «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції», 2016

ЗМІСТ

<i>МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА</i>	5
Варганова О.В. КОНСЦЕНТАЛЬНА ВІЙНА: СУТНІСТЬ, ОЗНАКИ ТА НАПРЯМИ УРАЖЕННЯ.....	5
Швець. О.О., Рудь Д.В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	10
<i>НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА ТА ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ</i>	14
Жогіна О.В. СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	14
Наумов О.Б., Євдокименко О.М. ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ.....	19
Подлужна Н.О. АНАЛІЗ ПРАВОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ СТАНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАТЬ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ СТРУКТУРНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО МЕТОДУ	22
<i>РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА</i>	31
Зінченко О.А. ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ НА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ РЕГІОНУ	31
Потапенко Т.П. КЛАСТЕРНА ПОЛІТИКА РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ.....	37
Сурай А.С. КРИТЕРІАЛЬНИЙ ВІДБІР ПОКАЗНИКІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДІЛОВОГО СЕРЕДОВИЩА РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	44
Кривницька О.Р. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	49
Тарасюк А., Любець Ю. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНІЙ СФЕРІ ХЕРСОНСЬКОГО РЕГІОНУ	53
Фінагіна О.В., Гудзь П.В., Грон А.В. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ: ІННОВАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ КЛАСТЕРИ.....	57
Якушев О.В. АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНО-НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЧЕРКАСЬКОГО РЕГІОНУ	63
Якушева О.В. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МАЛОГО Й СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ	68
<i>ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ</i>	75
Битий А.В. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	75
Васильєва В. ЗМІНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ПОТРЕБ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНИМ ПРОМИСЛОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЙОГО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	82
Григорська О.С. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА	87

Ільченко Н.Б. УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ.....	92
Кальніцька О.В., Чудновцева А. ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖЕРА	99
Корчевська Л.О., Будко П.Ю. ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	103
Кудрявцева Н.В., Тарасюк А.В. ОЦІНКА РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	107
Матвиенко Е.Д. ПРОБЛЕМЫ И ПРИОРИТЕТЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРОЦЕССОВ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ИНТЕРЕСОВ: РЫНОК ТРУДА УКРАИНЫ	111
Мешкова-Кравченко Н.В., Семенова Г.Ю. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АСОРТИМЕНТОМ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	117
Миколайчук І.П. МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ	123
Набока Р.М., Кишиневська Н.С. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ В УКРАЇНІ.....	129
Набока Р.М., Резнік М.С. ВИКОРИСТАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ЦЕНТРІВ ЯК АСПЕКТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	133
Поліщук І.І. ЕТАПІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА	137
Придятько Е.М. ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	142
Титаренко Ю.С. РОЛЬ ОСВІТНІХ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ У РОЗВИТКУ АГРАРНО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ	147
Чернявська О.В., Сарапіна О.А., Пінчук Т.А. МЕТОДИКА АВС-XYZ – АНАЛІЗУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА	152
Шарко М.В., Шмудевич П.В. СТРУКТУРИЗАЦІЯ ВХОДНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ФОРМИРОВАНИИ И УПРАВЛЕНИИ ИНФОРМАЦИОННЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	157
Швец О.О. ОСОБЛИВОСТІ ПРОГНОЗУВАННЯ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БРЕНДИНГУ ПРИ УСПІШНОМУ ФУНКЦІОНУВАННІ ПІДПРИЄМСТВА	162
Швец О.О., Жарікова М.В. ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	166
Шукліна В.В., Нгуєн М.М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВІДНОСИН, ЩО ХАРАКТЕРИЗУЮТЬСЯ КАТЕГОРІЄЮ «РИНКОВЕ ГОСПОДАРСТВО».....	170
Шукліна В.В., Шукліна А.В., Омельченко А.Ю. РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ ПОВЕДІНКИ УЧАСНИКІВ РИНКУ ЗА ДОПОМОГОЮ МАРКЕТИНГОВИХ ПРОГРАМ	174

КРИТЕРІАЛЬНИЙ ВІДБІР ПОКАЗНИКІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДІЛОВОГО СЕРЕДОВИЩА РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

У статті здійснено спробу провести критеріальний відбір показників ділового середовища України, що відображають особливості його функціонування, виходять з емпіричної бази, що надає вітчизняна статистика та будуть покладені в основу методики аналізу ділового середовища України.

Ключові слова: ділове середовище, бізнес-середовище, регіон, показники, сфери ділового середовища, моніторинг.

Постановка наукової проблеми. Ділове середовище мінливе і вимагає систематичного моніторингу та оцінки як з боку державних структур з метою коректування політики регіонального розвитку так і з боку інших приватних аналітичних акторів бізнес-середовища з метою підвищення ефективності здійснення ними їх ділових функцій. Така оцінка неможлива без систематизованого набору даних (показників), що відображають стан явища, яке досліджується, та стануть відправною точкою аналізу.

Аналіз публікацій. Особливості та закономірності функціонування ділового середовища в різних країнах світу висвітлено у працях таких зарубіжних учених як Отт Урсула [10], Ф. фон Хайєк [6], А.Чухно [7] та ін. Формування ділового середовища в контексті розвитку інформаційного середовища вивчали С.Шкарлет [8], О.Фінагіна [5]. Ділове середовище розглядали через призму культурно-ментальних зрушень Р. Льюїс [9]. Сучасні автори - такі як І. Мазур [3], І.Ворончак [2] та інші доповнюють і розкривають окреслену проблематику.

Метою статті є виокремлення та систематизація показників функціонування ділового середовища регіонів України, які своїм компонентним складом не дублюють один одного, а доповнюють, таким чином віддзеркалюють та надають певну кількісну характеристику кожній зі сфер такого багатоваріантного явища як ділове середовище.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Ділове середовище - це інституційна цілісність, в рамках якої здійснення діловими людьми своїх функцій відбувається відповідно до певних чинників. На думку автора, в загальному контексті, ділове середовище - національна і навіть регіональна комплексна характеристика, що представляє собою умови здійснення ділових функцій. У загальному вигляді вона може бути охарактеризована як комбінація семи основних компонент - правового середовища, політичного середовища, соціального середовища, економічного середовища, технологічного середовища, інформаційного середовища, інституційного середовища як похідних від суспільних відносин та відповідних культурно-ментальній детермінанті [4, с. 84-89].

Використання світових індексів, що характеризують певні аспекти функціонування ділового середовища України є вкрай недостатнім для досконалого аналізу і не дасть можливості усвідомити стан, проблеми, перспективи їх подолання, окреслити напрями подальшого розвитку та можливої підтримки ділового середовища в регіональному контексті.

Це обумовлює необхідність запропонувати методику аналізу ділового середовища України, яка би корелювала саме з її культурно-ментальними особливостями, і, що є особливо важливим, виходила з емпіричної бази, що надають вітчизняні аналітичні організації державного та приватного секторів економіки.

На думку автора моніторинг ділового середовища регіонів може бути виконаний на основі показників Державного управління статистики з регіональної розшифровкою, наявних у вільному доступі. Кожна група показників характеризує конкретну сферу ділового середовища. Статистика Держкомстату дозволяє дати кількісну оцінку економічному, соціальному, політичному, правовому, інституційному, інформаційному та екологічному середовищу як комплексної характеристики ділового середовища. Динаміка статистичних даних, представлена за більшістю показників протягом останніх десятиліть, дозволяє оцінити рівень динамічності

ділового середовища в кожному регіоні та кваліфікувати статичність чи мінливість ділового середовища регіонів країни [5].

Слід відмітити, що для моніторингу ділового середовища з визначення напрямків і масштабу державної участі в розвитку регіонів проблемною гілкою являється те, що не всі з перерахованих показників наводяться в регіональному розрізі. Це дещо звужує можливості кількісної оцінки ділового середовища та обумовлює деякі припущення та умовний характер окремих висновків. Крім того, Держкомстат вибірково наводить дані по деяким містам у складі районів та областей. В силу цього оцінка ділового середовища цих територій проблематична і практичного сенсу не має.

Повернемось до основних сфер, що формують комплексне уявлення про таке явище як ділове середовище та ті емпіричні дані, що може нам надати сучасна статистика, щоб відобразити стан цих сфер.

Запропоновані показники, в комплексі, своїм компонентним складом, не дублюють один одного, а доповнюють, таким чином віддзеркалюють та надають певну кількісну характеристику кожній зі сфер такого багатоваріантного явища як ділове середовище.

Всі емпіричні дані ми поділили відповідно на 7 сфер, що формують ділове середовища та містять 40 статистичних показників. Ми умовно розподілили їх на 2 великі групи: Основні та похідні перехресні. Основні відносно автономні (якщо можливо взагалі говорити про автономність соціально-економічних явищ в межах однієї територіальної одиниці), але за певним набором ознак та впливу на процеси, що відбуваються в суспільстві, вони є домінуючими. Та похідні перехресні – це ті сфери, які заслуговують бути винесеними в окремий пункт класифікації, але є «гравцями на полі» декількох з основних сфер, що формують ділове середовище.

Основні сфери:

1. Економічна:

1.1 Господарська

1.2 Фінансова

1.3 Комунікаційна

1.4 Технологічно-інноваційна

2. Соціальна

3. Політична

4. Правова

Похідні перехресні:

5. Інституційна

6. Інформаційна

7. Екологічна

Розглянемо детальніше кожен з запропонованих сфер та статистичні показники, які відображають її стан.

1. Економічна сфера ділового середовища передбачає оцінювання економічного потенціалу ділового середовища, масштаб та результативність бізнесу, аналіз рівня забезпечення легітимних економічних потреб суб'єктів ділового середовища (державного, приватного секторів). Ми віднесемо до складових економічного середовища наступні складові:

1.1 Господарське середовище;

1.2 Фінансове середовище

1.3 Комунікаційне середовище

1.4 Технологічно-інноваційне середовище.

1.1 Господарське середовище.

Як складові показники оцінювання господарського середовища економічної сфери ділового середовища регіону використовуються:

- Валовий регіональний продукт
- Валовий регіональний продукт па душу населення
- Чисельність економічно-активного населення
- Інвестиції в основний капітал
- Рентабельність операційної діяльності

Вищенаведені показники дають оцінку економічному потенціалу ділового середовища в загальному контексті. Переважна частина вищенаведених показників простежується з початку 90-х років.

1.2. Фінансове середовище надає можливість отримати уявлення про фінансове процвітання або занепад регіону та його кореляцію з централізованими державними фондами коштів, а також ситуацію, що склалася з фінансовою інфраструктурою ділового середовища, рівень розвитку та абсолютні показники кількості фінансових інститутів та капіталу, за допомогою показників:

- Частка регіону у загальній сумі податкового боргу країни
- Витрати на персонал на підприємствах
- Кількість фінансово-кредитних установ
- Заборгованість із виплати заробітної плати
- Фінансові результати діяльності підприємств до оподаткування

Проблемним моментом в аналізі фінансового середовища є різний динамічний ряд даних, що формуються Держкомстатом на регулярній основі.

1.3. Комунікаційне середовище характеризує транспортну інфраструктуру ділового середовища, територіальну доступність регіону для бізнесу, наявність засобів оперативного зв'язку та потенціал роботи бізнесу в режимі он-лайн шляхом дослідження таких показників:

- Рухомий (мобільний) зв'язок
- Перевезено (відправлено) вантажів
- Перевезено (відправлено) пасажирів
- Доходи від поштової діяльності

1.4. Технологічно-інноваційне середовище демонструє розмах дослідницько-інноваційної діяльності, її ефективність, що передбачає комерційний результат, визначення потенційних можливостей зростання економіки в перспективі, для цього використовуються показники:

- Кількість організацій, які займаються дослідженнями та розробками
- Чисельність наукових кадрів
- Обсяг виконаних наукових та науково-технічних робіт
- Затрати на дослідження та розробки
- Питома вага підприємств що впроваджували інновації

2. Соціальне середовище характеризує потенціал трудових ресурсів, включаючи власні можливості його поповнення за рахунок мігрантів, благополуччя населення, соціальне навантаження а бізнес, міри соціальності стабільності/напруженості, при цьому використовуються показники:

- Чисельність населення
- Індекс споживчих цін
- Показники міграції
- Рівень безробіття
- Грошові доходи населення
- Природний рух (додатній/від'ємний) населення

3. Політичне середовище відображає міру політичної стабільності/напруженості, за допомогою показників:

- Кількість політичних організацій
- Кількість осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності

Перераховані показники дозволяють оцінити інституційний потенціал бізнесу та масштаб його державного регулювання, клімат в форматі «влада-бізнес», вхідні бар'єри на регіональних ринках.

4. Правове середовище демонструє стан дотримання/порушення законодавства та його вплив на діяльність суб'єктів господарювання:

- Невиплата заробітної плати, стипендій, пенсій чи інших, установлених законом, виплат
- Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем
- Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом

- Зловживання владою або службовим становищем
- Хабарництво

5. Інституційне середовище демонструє інституційний потенціал бізнесу та масштаб його державного регулювання, клімат у форматі держава-бізнес, вхідні бар'єри на регіональних ринках, маючи в основі такі показники:

- Кількість підприємств
- Кількість зайнятих працівників суб'єктів господарювання
- Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)

6. Інформаційне середовище передбачає оцінку ділового середовища на мобільність до нової економіки, що у більшості передбачає потенціал її розвитку у майбутньому, шляхом використання показників:

- Дохід від фіксованого телефонного зв'язку
- Мережі мовлення та радіозв'язок
- Інтернет-послуги

Недоліком цієї області статистики є недовгий термін статистичного спостереження, що не дозволяє оцінити динаміку інформаційного середовища за довший проміжок часу.

7. Екологічне середовище відображає ступінь забруднення навколишнього середовища, та результативність заходів щодо знешкодження речовин забруднюючих атмосферу використовуючи показники:

- Викиди в атмосферу забруднюючих речовин
- Кількість уловлених та нейтралізованих забруднюючих атмосферу речовин.

Держкомстат веде облік цих показників з 1990 р, що дозволяє оцінити ефективність екологічних заходів в цілому. Стан навколишнього середовища характеризує сферу життєдіяльності населення і бізнесу. Міра її забруднення може зумовити відтік економічно активного населення і посилення фінансового навантаження на бізнес. В силу цього показники екологічного середовища важливі для оцінки потенціалу розвитку бізнесу в майбутньому.

Щоб уникнути нейтралізації окремих негативних чинників в якості самостійного напрямку моніторингу ділового середовища можуть розглядатися показники що характеризують ризики. Серед них можна розглядати:

- Збитки по регіонах, в т.ч. в розрахунок на одне підприємство
- Природний спад населення, перевищення смертності над народжуваністю
- Кількість злочинів та деякі інші.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Таким чином, виходячи з даних вітчизняних державних та недержавних організацій, нами запропонований широкий спектр показників, що відображають особливості функціонування ділового середовища в розрізі регіонів України та систематизовані у сім сфер. Дане дослідження ляже в основу розробки методики аналізу ділового середовища як мультикомпонентного явища.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Ворончак І. О. Регіональні аспекти розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні: методологія та практика оцінювання / І. О. Ворончак. // Економіка. Управління. Інновації. - 2013. - № 2. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2013_2_17.
2. Мазур І.І. Тінізація економіки України в сучасних умовах / І.І. Мазур // Вісник донецького національного університету. – 2011. – Том 2. – С. 52-57. (Серія економіка і право)
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України (Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.org.ua>. – 2017.
4. Сурай А.С. Генезис дефініції «ділове середовище» та його теоретичне відображення / А.С. Сурай // Збірник наукових праць Херсонського національного технічного університету «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції». – Вип. 12(1). – Том 4. – Херсон: ХНТУ, 2013. – С. 84-89.
5. Фінагіна О. В. Соціальні трансформації та особливості їх інституціоналізації в українському суспільстві / О. В. Фінагіна, В. В. Поддубняк // Управління проектами та розвиток виробництва. - 2011. - № 4. - С. 142-146

6. Хайек. Ф. А. Пагубная самонадеянность. Ошибки социализма. -М.: Изд-во "Новости"при участии изд-ва «Catallaxu», 1992. –304 с.
7. Чухно А. Інституціональна архітектура та інституціональна динаміка розвитку // Економіка України. – 2008. – № 7. – С. 137–143.
8. Шкарлет С.М. Інкорпорація доміант інформаційної економіки до механізму забезпечення сталого розвитку держави // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. – 2014. – Т. 1. – № 13 (02). – С. 45–53.
9. Lewis R.D. When cultures collide: Leading across cultures. — Nicholas Brealey International, 2006. — 593 с.
10. Ott Ursula F. The Influence of Cultural Activity Types on Buyer-Seller Negotiations: A Game Theoretical Framework for Intercultural Negotiations // International Negotiation. — 2011. — Vol. 16. — P. 427—450.

Сурай Анна Станиславовна

**КРИТЕРИАЛЬНЫЙ ОТБОР ПОКАЗАТЕЛЕЙ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ДЕЛОВОЙ СРЕДЫ РЕГИОНОВ
УКРАИНЫ**

Деловая среда изменчива и требует систематического мониторинга и оценки как со стороны государственных структур с целью корректировки политики регионального развития так и со стороны других частных аналитических актеров бизнес-среды с целью повышения эффективности осуществления ими их деловых функций. Такая оценка невозможна без систематизированного набора данных (показателей), которые отразят состояние исследуемого явления, и станут отправной точкой анализа.

Целью статьи является выделение и систематизация показателей функционирования деловой среды регионов Украины, которые своим компонентным составом не дублируют друг друга, а дополняют, таким образом отражают и предоставляют определенную количественную характеристику каждой из сфер такого многовариантного явления как деловая среда.

Использование мировых индексов, характеризующих определенные аспекты функционирования деловой среды Украины является крайне недостаточным для совершенного анализа и не даст возможности осознать состояние, проблемы, перспективы их преодоления, наметить направления дальнейшего развития и возможной поддержки деловой среды в региональном контексте.

Это обуславливает необходимость предложить методику анализа деловой среды Украины, которая бы коррелировала именно с ее культурно-ментальными особенностями, и, что особенно важно, исходила из эмпирической базы, предоставленной отечественными аналитическими организациями государственного и частного секторов экономики. Таким образом, исходя из данных отечественных государственных и негосударственных организаций, в статье предложен широкий спектр показателей - 40, отражающие особенности функционирования деловой среды в разрезе регионов Украины и систематизированы в семь сфер. Данное исследование ляжет в основу разработки методики анализа деловой среды как мультикомпонентного явления.

Surai Anna

**CRITERION SELECTION OF INDICATORS OF FUNCTIONING OF THE BUSINESS ENVIRONMENT OF
THE REGIONS OF UKRAINE.**

The business environment is volatile and requires systematic monitoring and evaluation by both government agencies with the aim of adjusting regional development policies and by other private analytical actors of the business environment in order to increase the effectiveness of their business functions. Such an assessment is impossible without a systematized set of data (indicators) that will reflect the state of the phenomenon being investigated and will become the starting point of the analysis.

The purpose of the article is to identify and systematize the indicators of the functioning of the business environment of the regions of Ukraine, which do not duplicate each other with their component composition, but complement, thus reflect and provide a quantitative description of each of the spheres of such a multivariate phenomenon as the business environment.

The use of world indices, which characterize certain aspects of the functioning of the business environment of Ukraine, is extremely insufficient for a perfect analysis and will not provide an opportunity to understand the state, problems, prospects for overcoming them, and outline directions for further development and possible support of the business environment in a regional context.

This makes it necessary to offer a methodology for analyzing the business environment of Ukraine, which would correlate specifically with its cultural and mental characteristics, and, most importantly, based on an empirical base provided by domestic analytical organizations of the public and private sectors of the economy. Thus, based on the data of domestic state and non-governmental organizations, the article suggests a wide range of indicators - 40, reflecting the features of the business environment in the context of the regions of Ukraine and systematized into seven spheres. This study will form the basis for developing a methodology for analyzing the business environment as a multi-component phenomenon.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК
РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ**

Відповідальний за друк *Савіна Г. Г.*
Технічний редактор *Савін С. Ю.*

Підписано до друку 12.12.2016 р. Формат 60x 84/8.

Папір офсетний. Наклад 100 примірників.

Гарнітура Times New Roman. Друк ризографія.

Ум. друк. арк. 14,79. Обл.-вид. арк. 15,9.

Замовлення № 554.

Надруковано з готового оригінал-макету

Книжкове видавництво ПП Вишемирський В. С.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів

видавничої справи: серія ХС № 48 від 14.04.2005 р.

видано Управлінням у справах преси та інформації

73000, Україна, м. Херсон, вул. Соборна, 2,

тел. (050) 133–10–13, e-mail: printvvs@gmail.com, vish_sveta@rambler.ru